

El llatí coneixia dos mots per al concepte 'cec': CAECUS i ORBUS (aquest també amb el significat de 'orfe'), que van donar el cat. *cec* i *orb* (cf. oc. *orp*, it. *orbo*, rom. *orb*), mots que van conèixer durant l'edat mitjana fins que *orb* va desaparèixer, tot deixant supervivents com *orb* aplicat a una malaltia del blat, *gallina orba* 'joc de la gallina cega' o l'insecte 'somereta' i el derivat *eixorbar* 'privar de la vista'. És possible que a partir sobretot del femení *cega* (i de derivats com *cegallós*, *encegar*), es formés la variant *cego*, estesa des del s. XVI pel cat. central, el valencià, el balear i l'alguerès. L'entrada de la variant cast. *ciego* en cat. nord-occidental i rossellonès es va veure afavorida per

l'homonímia de *cec* i *sec*, pronunciat els dos amb *e* tancada ([e]) o amb *e* mitjana ([ɛ]) en cat. nord-occidental i rossellonès respectivament; també hi podia haver ajudat la condició eufemística que li conferia l'estrangerisme i que podria haver afectat la var. *cego* (recordem altres noms de defectes del cos humà com *coixo*, *llosco*, *guerxo*, *guenyo*, *manco*). Cal notar que la forma normativa, *cec*, segons les dades de l'ALDC-recollides cap als voltants de 1970-, solament s'ha enregistrat en dues poblacions (52, 120) i com a resposta secundària; els dos informadors podien haver tingut algun contacte amb l'estàndard.

